בֶּן שִׁבְעָה אוֹ בֶּן שְׁמוֹנָה, (כט) אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו (ל) [מ]אֶלָּא אִם כֵּן גָּמְרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפָּרְנָיו: ח נוֹלַד לִשְׁמוֹנָה, (לא) אוֹ סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה אוֹ בֶּן שְׁמוֹנָה, שֶׁלֹּא גָּמְרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפָּרְנָיו אָסוּר (י) לְטַלְטְלוֹ, אֲבָל אִמּוֹ שׂוֹחָה עָלָיו וּמְנִיקָתוֹ מִפְּנֵי צַעַר הֶחָלָב שֶׁמְּצַעֲרָהּ, [ס]וְכֵן הִיא בְּעַצְמָהּ יְכוֹלָה (לב) לְהוֹצִיא בְּיָדָהּ הֶחָלָב הַמְצַעֵר אוֹתָהּ: ט (לג) [ע]מְיַשְּׁרִים אֵיבְרֵי הַוָּלָד (יא) שֶׁנִּתְפָּרְקוּ (לד) מֵחֲמַת צַעַר הַלֵּידָה: י [פ]מֻתָּר לְכָרְכוֹ בִּבְגָדָיו (לה) * שֶׁלֹּא (יב) יִתְעַקְּמוּ אֵיבָרָיו: יא [צ]אִם נָפְלָה עֶרְלַת גִּרוֹן הַוָּלָד, (לו) מֻתָּר לָשׂוּם אָצְבַּע לְתוֹךְ פִּיו וּלְסַלֵּק הָעֶרְלָה לְמְקוֹמָהּ אַף עַל פִּי שֶׁפְּעָמִים שֶׁמַּקִּיא:

מ שם בתוספות (ד"ה בן) והרא"ש (פי"ב סי' ה). נ בבריתא שם. ס שם בתוספות (ד"ה מפני) ורא"ש (שם) ורבנו ירוחם (נתיב יב) בחלק ט'. ע שם קכ"ג (ע"א) וכרב ששת וכפרוש רש"י (ד"ה אסובין). פ שם קמ"ז (ע"ב). צ כפרוש רבנו חננאל (קכג: ד"ה אסובין) להא דרב ששת לעיל.

שלא דין מילה בשבת. ובו י"ז סעיפים:

א [א]עוֹשִׂים כָּל צָרְכֵי מִילָה (א) בְּשַׁבָּת, מוֹהֲלִין * וּפוֹרְעִין (ב) וּמוֹצְצִין וְנוֹתְנִין עָלָיו (ג) כַּמּוֹן:

א שבת קל"ג (ע"א) משנה.

בְּאֵר הַיטֵב

ח (י) לְטַלְטְלוֹ. וְאַגַּדָּה (סי' קסה) כְּתַב דַּוְקָא כְּשֶׁבָּעֵל וּפָרַשׁ, אֲבָל מִסְּפֵקָא מְטַלְטְלִין שָׁם: י (יב) יִתְעַקְּמוּ. וּבְרא"ש פֶּרֶק י"ז (סי' ג) כָּתַב דַּאֲפִלּוּ לְכָרְכוֹ לְיַשֵּׁר אֵבָרָיו שָׁרֵי לְעוֹלָם, וּמַשְׁמַע דְּתִינוֹק שֶׁאֵין כּוֹרְכִין אוֹתוֹ בְּחֹל וְנִתְעַקְּמוּ אֵבָרָיו, אָסוּר לְכָרְכוֹ בְּשַׁבָּת. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּוַדַּאי לֹא חַיֵּי: (כט) אֵין מְחַלְּלִים. דְּכֵיוָן דִּמְסַפְּקָא לָן אִם הָיָה בֶּן קַיָּמָא מֵעוֹלָם לֹא מְחַלְּלִינַן, וְלֹא דָּמֵי לְהָא דְּיוֹשָׁבֶת עַל הַמַּשְׁבֵּר בְּסָעִיף ה' דְּהָתָם מֵיֵרֵי דְּכָלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז)]. וְעַיֵּן בַּאֵר הַלָּכָה (דיה או) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: (ל) אֶלָּא אִם כֵּן גָּמְרוּ וְכוּ'. קַאֵי גַּם אַבֶּן שְׁמוֹנָה כִּדְאִיתָא בְּבֵית יוֹסֵף (דיה והני), וְהַטַּעַם דְּאָמְרִינַן שֶׁהוּא בֶּן שִׁבְעָה וְאִשְׁתַּהוּיֵי הוּא דְּאִשְׁתַּהֵי. וְעַיֵּן בְּבַאֵר הַגּוֹלָה[א] שֶׁנִּשְׁאַר בְּדֵין הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּצָרְיךְ עִיּוּן, וְדַעְתּוֹ דְּלִעִנְיַן חֻלִּין שַׁבָּת לֹא סָמְכִינַן אַגְּמָרוּ לְחוּד כִּי אִם דַּוְקָא כְּשֶׁשָּׁהָה גַּם כֵּן שְׁלֹשִׁים יוֹם, (יז) וְרַק לְעִנְיַן טְלִטּוּל הַתִּינוֹק נוֹכַל לִסְמֹךְ אִסִּימְנָא דְּגָמְרוּ לְחוּד: ח (לא) אוֹ סָפֵק וְכוּ'. וְהָאֲחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּדַוְקָא כְּשֶׁיָּדוּעַ שֶׁהוּא בֶּן שְׁמוֹנָה כְּגוֹן שֶׁבָּעַל וּפֵרַשׁ, אֲבָל מִסָּפֵק מְטַלְטְלִינַן כָּל תִּינוֹק: (לב) לְהוֹצִיא בְּיָדָהּ. עַל הָאָרֶץ (טו) דְּאֵין זֶה כְּדַרְכּוֹ מִפְּרָק כֵּיוָן שֶׁהוֹלֵךְ לְאִבּוּד, וְעוֹד דְּהָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ דְּפָטוּר, וּמְשׁוּם צַעֲרָא לֹא גָּזְרוּ כְּמוֹ מַפִּיס מֵרֹקָּח: ט (לג) מְיַשְּׁרִים. כְּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"ח) וְדַוְקָא בְּיוֹם הַלֵּדָה אֲבָל אַחַר כָּךְ אָסוּר. אֲבָל בְּאֻמָּת (טו) מְהַרְבֶּה פּוֹסְקִים מִשְּׁמַע דְּאֵין חִלּוּק בָּזֶה [ג]וְאַפִּלּוּ לְאַחַר חֹדֶשׁ אוֹ שְׁנֵי חֳדָשִׁים מָתָר. וְעַיֵּן בְּבַאֵר הַגּוֹלָה שָׁכָתַב (יז) שֶׁכֵּן גַּם כֵּן דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְהָקֵל בָּזֶה כְּמוֹתָם, וְעַל כֵּן אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה. וּמִכָּל מָקוֹם אִם נִתְפָּרְקָה חֲלִיָּא שֶׁל שִׁדְרָה מִמְּקוֹמָהּ לְכֵלֵי עַלְמָא אָסוּר לְיַשֵּׁב בִּידוֹ חֲלִיּוֹת שֶׁל שִׁדְרָה אַחַת עַל חֲבֶרְתָּהּ דְּמִחֲזֵי כְּבוֹנָה, אִם לֹא בְּיוֹם הַלֵּדָה (יח) דְּאָז יֵשׁ לְצַדֵּד לְהָקֵל אַף בָּזֶה: י (לה) שֶׁלֹּא יִתְעַקְּמוּ אֵבָרָיו. וּבְרא"ש פֶּרֶק י"ז (סי' ג) מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ לְכָרְכוֹ (יט) כְּדֵי לְיַשֵּׁר אֵבָרָיו גַּם כֵּן שָׁרֵי לְעוֹלָם, וְהַטַּעַם בַּגְּמָרָא (קכג:) מִשּׁוּם דְּאוֹרְחֵהּ תָּמִיד בְּהָכֵי וְלֹא הָוֵי כְּמַתָּן, (כ) וּמַשְׁמַע דְּאִם הָיָה תִּינוֹק שֶׁאֵין כּוֹרְכִין אוֹתוֹ בְּחֹל וְנִתְעַקְּמוּ אֵבָרָיו אָסוּר לְכָרְכוֹ בְּשַׁבָּת: יא (לו) מֻתָּר. וְלֹא גָּזְרִינַן בָּזֶה מִשּׁוּם רְפוּאָה, (כא) דְּאוֹרְחֵהּ דְּתִינוֹק לִפֹּל עֶרְלַת לְשׁוֹנוֹ וְלֹא מֵחֲזֵי כִּרְפוּאָה:

א (א) בְּשַׁבָּת. דִּכְתִיב (ויקרא יב ג) 'וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל', 'בַּיּוֹם' וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת [גְּמָרָא (קלב.)]: (ב) וּמוֹצְצִין. אַף עַל גַּב דְּעַל יְדֵי הַמְּצִיצָה הַדָּם נִתָּק מֵחֲבוּרוֹ וְהָוְיָא לֵיהּ חוֹבֵל, אַף עַל פִּי כֵן מוֹצְצִין מִשּׁוּם דְּסַכָּנָה לַוָּלָד כְּשֶׁלֹּא יָמַץ הַדָּם [גְּמָרָא (קלג:)]: (ג) כַּמּוֹן. הָיָה דַּרְכָּם לָתֵת מִין בְּשָׂמִים שְׁחוּק לִרְפוּאָה, וְהוּא הַדִּין לָתֵת אִסְפְּלָנִית [תַּחְבֹּשֶׁת] עַל הַמִּילָה [מִשְׁנָה שָׁם (ע"א)]. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' אִם לֹא

בַּאוּר הַלָּכָה

וְכִפְשָׁטֵיהּ דִּלִישָׁנָא דִּבְרִיתָא, אֶלָּא דַּאי דִּסְבִירָא לֵיהּ לְהַגְּמָרָא דְּהַבְּרִיתָא לְעִנְיַן מִילָה מִתְנֵיָא, וְיֵשׁ לוֹמַר דַּאי הָוָה מְתָרֵץ לֵיהּ כֵּן הָוֵי מַקְשֶׁה לֵיהּ מִבְּרִיתָא קַמַּיְיתָא (קלד:) דְּאָמַר שָׁם עֶרְלָתוֹ וַדַּאי דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא סָפֵק דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. אֲכָן מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם שֶׁלֹּא הֵעָתִיק דִּין זֶה רַק בְּהִלְכוֹת מִילָה (פ"א ה"ד) מֻשְׁמָע דְּסוֹבֵר דִּבְרִיתָא זוֹ רַק לְעִנְיַן מִילָה מִתְנֵיָא. וְהִנֵּה בְּבַעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת הִלְכוֹת מִילָה לְעִנְיַן סָפֵק בֶּן שְׁמוֹנָה כָּתַב בְּהֶדְיָא וּלְעִנְיַן אֲחוּלֵי שַׁבָּתָא מְחַלְּלִינַן מִסְּפֵקָא דְּקַאֲמְרִינַן כָּל סָפֵק נְפָשׁוֹת לְהָקֵל, וְגַם הֶעְשׂוּר בְּהִלְכוֹת מִילָה (ח"ב דף נא.) מֵבִיא דִּבְרֵיהֶם לְפֶסֶק הֲלָכָה וּכְפִי הַנִּרְאֶה שָׁם גַּם רַב הַאי גָּאוֹן כָּתַב כֵּן, וְהֶעְשׂוּר לֹא פָּלִיג עֲלֵיהֶם שָׁם כִּי אִם הוֹסִיף דְּהֵיכִי דְּגָמְרוּ צִפָּרְנָיו אֲפִלּוּ פָּרַשׁ מִמֶּנּוּ תֵּכֶף גַּם זֶה בִּכְלָל סָפֵק, דְּאִמְרִינַן אִשְׁתַּהוּיֵי אִשְׁתַּהֵי. וְכֵן הַמְּאִירִי שָׁם בְּדַף (קל"ו) [קל"ה] (ע"א, ד"ה בן שבשה) כָּתַב גַּם כֵּן בְּכָל דִּבְרֵי בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת, וְכָתַב אָמְנָם לְעִנְיַן לְחַלֵּל שַׁבָּת בַּלַּיְלָה עִלְּמָא מוֹדוּ דְּמְחַלְּלִין עָיֵן שָׁם. וְכֵן בְּסֵפֶר הֶאָשְׁכּוֹל (ח"ב סי' לט) כְּשֶׁהַבְּרִיתָא דְּסָפֵק בֶּן שִׁבְעָה אֵין מְחַלְּלִים כָּתַב עַל זֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: פָּרוּשׁ לְמוּלוֹ, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא נִטְעָה לְפָרֵשׁ דְּקָאֵי עַל כָּל חֹלוֹל. וְאוּלָם יֵשׁ לְדַחוֹת דְּאָפְשָׁר דְּהַם מֵיֵרֵי הֵיכִי דְּגָמְרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפָּרְנָיו וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בְּעִטּוּר שָׁם עַיֵּן שָׁם], אֲבָל הֵיכָא דְּלֹא גָּמְרוּ יוֹתֵר מִסְּתַבֵּר לוֹמַר דְּהוּא בֶּן שְׁמוֹנָה. וְהִנֵּה מִסּוּגְיָא דְּעַרְכִין (ז.) בְּיִשְׁבָה עַל הַמַּשְׁבֵּר, וּמֵתָה וְהוּבְקַע בְּסָעִיף ה' דְּמְקִילִינַן מִסְּפֵקָא לְהָבִיא סָפֵק בֶּן רִאשׁוֹת הָרִבִּים, תָּרַץ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) דְּהָתָם מֵיֵרֵי שֶׁיָּדְעִינַן שֶׁכָּלוּ חֳדָשָׁיו. וְהִנֵּה עוֹד מֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁתָּלוּי זֶה בִּשְׁנֵי תֵּרוּצִים שֶׁהוּבָא בְּתוֹרַת הָאָדָם לְהָרַמְבַּ"ן (שער המיחוש ענין הסכנה) לְעִנְיַן עֲבֵרָה שֶׁהֲרֵיחָה, דְּלִתֵּרוּץ רִאשׁוֹן שֶׁהֵם דִּבְרֵי הַבַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (הלכות יום הכיפורים) מְבֹאָר שֶׁגַּם בְּזֶה אַרְבָּעִים יוֹם דְּמֵיָא בְּעִלְּמָא הוּא אַף עַל פִּי כֵן מְחַלְּלִים, וְאִם כֵּן כָּל שֶׁכֵּן בְּנוֹלַד לְאַוִּיר הָעוֹלָם וְהוּא סָפֵק דְּמְחַלְּלִין, אַךְ לְפִי מַה שֶּׁבֹּאַר שָׁם הָרַמְבַּ"ן הַשַּׁעַם כְּיוֹשֶׁבֶת עַל הַמַּשְׁבֵּר דְּחָשׁוּב כְּיָלוּד וְרַק הַדֶּלֶת נִנְעַל בְּפָנָיו אִם כֵּן עַל כָּל פָּנִים נֹאמַר דְּדַוְקָא דְּכָלוּ לוֹ חֳדָשָׁיו עַיֵּן שָׁם, וְנִהְיֶה לְפִי דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם זֶה מְפֹאָל נִדְחֶה הָרְאָיָה שֶׁהֲבֵאנוּ לְעֵיל מִבַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת, דְּאִפְשָׁר דְּהוּא אָזֵיל לְשִׁיטָתֵיהּ בָּזֶה דְּסָבַר דְּמְחַלְּלִין אֲפִלּוּ עַל עֲבֵרָיִן וְכָל שֶׁכֵּן שָׁם]. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא תְּלוּי זֶה בָּזֶה, דְּאֲפִלּוּ לְפִי תֵּרוּץ זֶה לֹא קָאָמַר שָׁם הָרַמְבַּ"ן רַק דְּבַעֲבֵרָיִן לֹא מְחַלְּלִין מִשּׁוּם דְּיִשְׂרָאֵל אֵינוֹ מְצַוֶּה עַל הָעֲבֵרָיִן וְיוֹשֶׁבֶת עַל הַמַּשְׁבֵּר לֹא מִיקְרֵי עֲבֵרָיִן וּכְנוֹלַד דָּמְיָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנוֹלַד אֲפִשָּׁר דְּגַם הָרַמְבַּ"ן מוֹדֶה דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין נֶהֱרָגִין עָלָיו מִסָּפֵקָא מִשּׁוּם שְׁקִטּוּחֵי הָעֲדָה' וְגוֹ' (במדבר לה כד), אַף עַל פִּי כֵן מְחַלְּלִין מִסָּפֵקָא, דְּסָפֵק נְפָשׁוֹת לְהָקֵל. וּלְהָבִיא גַּם כֵּן קָצָת יֵשׁ לְדַחוֹת, דְּהָתָם אִם נַאֲכִיל לְאִמּוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, מִסְתָּמָא לְבַסּוֹף תֵּלֵד בֵּן קַיָּמָא וְיִשְׁמֹר שַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה וּלְכָךְ הַתִּירָה הַתּוֹרָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ"ן (יומא ג: ד"ה וכתוב), מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁכְּבָר נוֹלַד וְחִזְּינַן שֶׁלֹּא גָּמְרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפָּרְנָיו מִסְתַּבְּרָא שֶׁהוּא בֶּן שְׁמוֹנָה וְלֹא יִחְיֶה, וְלָמָּה נְחַלֵּל שַׁבָּת עָלָיו. **וְדַע דִּלְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם הַנַּ"ל דְּתָלוּי זֶה בִּשְׁנֵי הַתֵּרוּצִים, מְמֵילָא לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הָרִיטְבָ"א** בְּחִדּוּשֵׁי נִדָּה דַּף מ"ד (ע"ב ד"ה דכתיב) **כְּדַעַת הַבַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת דַּאֲפִלּוּ עַל עֲבַר מְחַלְּלִינַן, מְמֵילָא מְחַלְּלִינַן גַּם עַל סָפֵק בֶּן שְׁמוֹנָה:**

י * **שֶׁלֹּא יִתְעַקְּמוּ.** כְּתַב הַב"ח (ס"ו) **דִּבְחָמֵי שִׁדְרָה שֶׁנִּתְפָּרֵק אֲפִלּוּ אֵין מִישְׁבִין בִּידִים מַמָּשׁ אֶלָּא עַל יְדֵי לְפוּף בְּגָדִים נַמִּי אָסוּר, וּבְמֵאירִי פֶּרֶק כָּל הַכֵּלִים** (קכג. ד"ה אסובין) **מַשְׁמַע דִּבְלִפּוּף בְּגָדִים בְּכָל גַּוְנָא שָׁרֵי:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

כְּמָגֵן אַבְרָהָם: (יט) שֶׁכֵּן דַּעַת רַשִׁ"י (קמז: ד"ה בחומרי) וְהָרא"ש בְּסוֹף פֶּרֶק חֲבִית (פכ"ב סי' טז), וְאַף דְּלִדַעַת הַתּוֹסָפוֹת דַּף קכ"ג (שם) אֵין חִלּוּק בָּזֶה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרַ"א, בְּדִרְבָּנָן שׁוֹמְעִין לְהָקֵל: י (יט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יט), **וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף שֶׁכְּבָר נִתְעַקְּמוּ:** (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: יא (כא) עַיֵּן בְּרָמְבַּ"ן (קכג. ד"ה אסובין) וְרִיטְבָ"א (חידושי הר"ן שם ד"ה אסובין) וּמְאִירִי (שם ד"ה אסובין) וְחִדּוּשֵׁי הָרַ"ן (שיטה להר"ן שם ד"ה אסובין):

ז (יז) **אוֹ לְעִנְיַן מִילָה, מִשּׁוּם דְּמְהַלְּלִינַן לֵיהּ מִמָּה נַפְשָׁךְ** כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא קל"ו (ע"א): ח (מו) **אוֹר זָרוּעַ** (ח"ב סי' נח) **וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים:** ט (מז) רַשִׁ"י בְּפֶרֶק כָּל הַכֵּלִים (קכג. ד"ה אסובין) **וּכְפִי גְּרִסָתוֹ לְקַמָּנִינוּ,** וְתוֹסָפוֹת (שם ד"ה אסובין) **בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם** וְכֵן כָּתַב הַמְּאִירִי שָׁם (ד"ה אסובין). וְעַיֵּן בְּבַאֵר הַגְּרַ"א שֶׁבֹּאַר זֶה בְּרִחְבָּה: (יז) מִדְּלָא חָלַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בֵּין הָא דְּסָעִיף ט' לְהָא דְּסָעִיף י' שְׁמַע מִינָּהּ דִּבְשֵׁנֵיהֶם הַדִּין שָׁוֶה לְהָקֵל, וְדִלְמָא

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שלא

ב [ב]כָּל זְמַן שֶׁלֹּא סִלֵּק יָדוֹ מִן הַמְּלָאכָה (ד) חוֹזֵר (ה) אֲפִלּוּ עַל צִיצִין שֶׁאֵינָם מְעַכְּבִין, סִלֵּק יָדוֹ, אֵינוֹ חוֹזֵר אֶלָּא עַל צִיצִין הַמְעַכְּבִין. [ג]וְאֵלּוּ הֵם (ו) הַמְעַכְּבִין, כָּשֵׁר הַחוֹפֶה (ז) אֲפִלּוּ רֹב גָּבְהוֹ שֶׁל עֲטָרָה בְּמָקוֹם אֶחָד: **ג** [ד]בֵּן שְׁמוֹנָה, (ח) אִם גָּמְרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפָּרְנָיו מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וְאִם לֹא גָּמְרוּ, אֲפִלּוּ אִם הוּא (ט) סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה סָפֵק בֶּן שְׁמוֹנָה, אֵין מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בֶּן שְׁמוֹנָה וַדַּאי. [ה]וְאִם הוּא (י) בֶּן שִׁבְעָה וַדַּאי, אֲפִלּוּ לֹא גָּמְרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפָּרְנָיו מְלִין אוֹתוֹ. (יא) (וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רס״ו (סי״ס)): **ד** [ו]מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ (יב) אֵינָהּ דּוֹחָה שַׁבָּת: **ה** (יג) [ז]אַנְדְּרוֹגִינוֹס, (יד) [ח]וְנוֹלַד (טו) * בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, (טז) וְנוֹלַד (יז) כְּשֶׁהוּא מָהוּל,

ב שם (ע״ב) בְּבְרַיְתָא.
ג שם קל״ז (ע״א) בְּמִשְׁנָה וּגְמָרָא שם (שם ע״ב). ד שם קל״ה (ע״א) בְּרַיְתָא וּגְמָרָא.
ה הֲרֵי״ף (נד. ובכמות כה.) וְהָרַא״ש (פ״ט סי׳ ה).
ו שם (קל.) בְּמִשְׁנָה וּבְרַיְתָא קל״ב (ע״ב). ז שם קל״ה (ע״א) בְּרַיְתָא וּכְתַנָּא קַמָּא.

בְּאוּר הֲלָכָה

סִימָן [נ״ה] מֵתִיר לְמִצֹּץ בְּסָפוּג, דִּבְדוֹקֶה דָּיוֹתֵר טוֹב מִמְּצִיצָה בָּפֶה, וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת יֵשׁ לְהַתִּיר בְּסָפוּג, עַיֵּן שָׁם [פִּתְחֵי תְּשׁוּבָה עַל אֹרַח חַיִּים]:

ה * בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יד) מַה שֶּׁהֶעְתַּקְתִּי פֹּה מִן הָרַדְבָּ״ז. וְלֹא הָרֵי סָפֵק סְפֵקָא, סָפֵק יוֹם סָפֵק בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת גּוּפָא הָרֵי סָפֵק, כְּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ב) דְּאָפְשָׁר מְשׁוּם דְּאוֹקֵי אֲחֻזָּקַת מְעֻבֶּרֶת [נִרְאֶה לִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּלָשׁוֹן שֶׁאֶפְשָׁר מְשׁוּם דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּאוֹתָהּ חֲזָקָה לֹא אִלְּימָא כָּל כָּךְ לְעַנְיָן דְּחִיַּת שַׁבָּת, וְנָפְקָא מִינָּהּ לְעִנְיַן **אִם נוֹלַד וְלֹד בְּשַׁבָּת וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם בְּיוֹם עֶרֶב שַׁבָּת אוֹ בְּלֵילָה וְאֵין לָנוּ מִמִּי לִשְׁאֹל כְּגוֹן שֶׁמֵּתָה הָאִשָּׁה וּכְהַאי גַּוְנָא לֹא אָמְרִינַן דְּמֹסְתְּמָא הַשְׁתָּא הוּא דְּיָלְדָה, וַאֲפִלּוּ בְּחֹל יֵשׁ לָעַיֵּן,** וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְקַמִּיהּ]. וְעוֹד אֶפְשָׁר לוֹמַר מְשׁוּם דְּשֵׁם סָפֵק חַד הוּא, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר מִנְחַת כֹּהֵן (מבוא השמש מאמר ב פרק ה), וְעַיֵּן (ס״ד) בְּסִימָן רצ״ג סָעִיף ג׳ בַּהַגָּ״ה וּכְבָר עָמַד שָׁם בָּזֶה בְּחִבּוּדֵי שֵׁשׁ רַבִּי עֲקִיבָא אַיְגֶר, עַיֵּן שָׁם. **וְאַבָּא דְּאֵיירִינן בְּהַהוּא עִנְיָנָא דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת אֲמַרְתִּי לְהַזְכִּיר אֵיזֶה דְּבָרִים נְחוּצִים לְדִינָא, וְהוּא בְּיוֹרֵה דֵּעָה סִימָן רס״ב סָעִיף ו׳, אִם לְאַלְתַּר כְּשֶׁהוּצִיא הַיָּלְד רֹאשׁוֹ חוּץ לְפֶרוּזוֹדוֹ נִרְאוּ שִׁלְשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים זְכוּ, קָשֶׁה לִי הָא קַיְימָא לָן בְּשַׁבָּת** (ל״ד) [ל״ה] (ע״א) דַּהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי לְעִנְיַן תְּרוּמָה וְרַבִּי יוֹסֵי סְבִירָא לֵיהּ **דִּשְׁנֵי כּוֹכָבִים הֵן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּכְהָרֵף עַיִן אֶחָד כָּךְ יוֹצְאִין שִׁלְשָׁה כּוֹכָבִים, וְאִם כֵּן בְּתוֹךְ כָּךְ שֶׁאֶחָד יוֹצֵא מֵבַּיִת הַיּוֹלֶדֶת לַחוּץ לִרְאוֹת אִם הוּא לֵילְיָה, מֵאי הֲוֵי אֲפִלּוּ אִם הוּא רוֹאֶה שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים שָׁמָּא הַשְׁתָּא הוּא דְּיָצָא וּכְהָרֵף עַיִן מִקָּדֵם לֹא הֲוֵי רַק שְׁנַיִם וְלֹא הֲוֵי רַק בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְלֹא יָצִיר דִּין הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ רַק אִם בְּעֵת הַלֵּדָה מִמַּשׁ רוֹאֶה שִׁשׁ שִׁלְשָׁה כּוֹכָבִים קְטַנִּים פְּתוּחִים בְּבֵית וְיוֹשֵׁב אֵצֶל הַחַלּוֹן וּכְשֶׁשָּׁמַע שֶׁהַיֶּלֶד הוֹצִיא רֹאשׁוֹ הֵבִיט תֵּכֶף דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן וְרָאָה שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים, וְדַחֵק. אָמְנָם אִם רוֹאֶה לְאַלְתַּר כּוֹכָבִים קְטַנִּים מִסְתַּבְּרָא דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ דִּמְקַדֵּם בְּשָׁעַת הַלֵּדָה הָיוּ בֵּינוֹנִים, דְּקַטָּנִים נִרְאִין אַחַר שֶׁלְּבַר הוּא לַיְלָה כִּדְאִיתָא שָׁם בַּגְּמָרָא** (ע״ב). **וְאַף זֶה אֵין בְּרוּר כָּל כָּךְ דִּילְמָא הֵם בֵּינוֹנִים וּמִקָּדֵם הָיוּ גְּדוֹלִים הַנִּרְאִים בַּיּוֹם אִם לֹא שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה כּוֹכָבִים קְטַנִּים אָז בְּוַדַּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה. עוֹד אָמַרְתִּי לְהָעִיר בְּמַה שֶּׁכָּתַב בַּעַל דֶּרֶךְ הַחַיִּים בְּדִינֵי מִילָה** (דין אם נולד בי״ה ס״א) **וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אִם הוֹצִיא רֹאשׁוֹ חוּץ לַפֶּרוּזוֹדוֹר וְנִשְׁתַּהֶה קְצָת עַד שֶׁנּוֹלַד כֻּלּוֹ וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁנּוֹלַד כֻּלּוֹ רָאוּ שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים, אִם לְפִי הַשְּׁהוּי נִרְאֶה לָהֶם שֶׁהָיָה יוֹם בְּהוֹצָאַת הָרֹאשׁ אֵין לָהֶם** מִילָה הוּא שַׁפִּיר מְהֵיל, וְאִי לֹא, מֻחְתָּךְ בְּכָשֵׁר בְּעָלְמָא הוּא וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם חֲבוּרָה כֵּיוָן דְּהָוֵי נֶפֶל. וְהִנֵּה בְּכ״ח (יו״ד סי׳ רסו ס״ק יז) וְעַ״ז (שם סק״ז) דַּעְתָּם לִפְסֹק כְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, אֲבָל בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) הֵבִיא בְּשֵׁם סֵפֶר לֶחֶם מִשְׁנֶה (על משניות פי״ט מ״ג) [א]שֶׁהַמִּנְהָג לָמוּל סְפֵקוֹת, וְגַם בַּמְּאִירֵי (קלד: ד״ה המשנה הג׳) כָּתַב שֶׁכֵּן הָעֵדָּת כָּל הַגְּאוֹנִים, וְכֵן כָּתַב הָרַדְבָּ״ז (ח״ה) סִימָן (ל״ב) [ל״א], וְנֶהֱרָא נַהֲרָא וּפִשָּׁטֵהּ: **ד** (יב) **אֵינָהּ דּוֹחָה.** דִּכְתִיב (ויקרא יב ג) וּבַיּוֹם אַשְׁמִינִי קְאֵי: **ה** (יג) **אַנְדְּרוֹגִינוֹס.** הוּא יֶלֶד שֶׁיֵּשׁ לוֹ זְכָרוּת וּנְקֵבוּת כְּנֶקֶבָה [רַמְבַּ״ם פֶּרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת מִילָה (ה״ז)]: (יד) **וְנוֹלַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.** בֵּין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּעָרֶב שַׁבָּת וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הוּא זְמַנִּית, כֵּן בֵּאַרְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן רס״א בְּבֵאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שֶׁהוּא, וּמֵה הוּא דְּקָרוֹב לְרָבֵּעַ שָׁעָה [הוּא זְמַנִּית, כֵּן בֵּאַרְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן רס״א בְּבֵאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שֶׁהוּא, עַיֵּן שָׁם] קֹדֶם לִיצִיאַת שִׁלְשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים הֲוֵי סָפֵק לֵילָה, וּרְבִיעַ שָׁעָה יוֹצֵא מִכְּלַל סָפֵק וְאִם נוֹלַד סָפֵק אָז בְּשַׁבָּת מוֹנִין אוֹתוֹ לְשַׁבָּת הַבָּאָה. (ו) אֲבָל כַּמָּה פּוֹסְקִים [ז]מַחְמִירִין בָּזֶה וּסְבִירָא לְהוּ, דְּמֵעֵת שְׁנִתְכַּסָּה הַחַמָּה מֵעֵינֵינוּ עַד יְצִיאַת שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים הוּא הַכֹּל בִּכְלַל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְכֵן כָּתַב הַבְּרָכֵי יוֹסֵף (סק״ל) דִּנְתַפְּשַׁט כֵּן הַמִּנְהָג בְּכָל עָרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכֵן כָּתְבוּ בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן לְאַבְרָהָם (ח״א או״ח אות ש ערך מילה ע״י״ש) וּבְסֵפֶר סֵדֶר זְמַנִּים (סי׳ יב אות א). וַאֲפִלּוּ אִם סָפֵק לוֹ אִם נוֹלַד קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אוֹ בְּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, גַּם כֵּן פָּסַק הָרַדְבָּ״ז (סי׳ א׳ שנג) לְהַחְמִיר דְּנִדְחֶה לְיוֹם רִאשׁוֹן וְהֵבִיאוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ביה״ש): **(טו) וְנוֹלַד כְּשֶׁהוּא מָהוּל.** פֵּרוּשׁ שֶׁאֲפִלּוּ בְּלֹא קְשׁוּי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (ו) רַשׁ״י (קלג: ד״ה כל זמן): **(3)** וְרַמְבַּ״ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה שֶׁלְּהֵי פֶּרֶק אֵלְיָעֲזָר דְּמִילָה: **(ג)** מְאִירִי שָׁם בְּסוּגְיָא (קלב: ד״ה והו ביאור), וְכֵן הוּא דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם בְּיִכְמוֹת ע״א עַמּוּד ב׳ (תוד״ה סוף מילה), וְכֵן הוּא גִּרְסַת בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת שָׁם (סי׳ ח), וְכֵן כָּתַב שָׁם הָרִיטְבָ״א (ד״ה אף סוף) וּבְאוֹר זָרוֹעַ הִלְכוֹת מִילָה (ח״ב סי׳ צז) נוֹטֶה גַּם כֵּן לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מְבֹאָר בְּבֵיצָה אֶדֶם שַׁעַר רִנָּה וִישׁוּעָה (שאלה א), עַיֵּן שָׁם. וְכֵן נִמְצָא בְּאֶשְׁכּוֹל דַּף קכ״א, ח״ב סי׳ לז), עַיֵּן שָׁם בְּמִקְרַשׁ (אות ז) שֶׁהָאֲרִיךְ: **ג** (ז) כֵּן כָּתַב בְּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (שם), וְאַתְרֵיהּ כָּל הַפּוֹסְקִים: **ה** (ח) כֵּן כָּתַב הַמְּגַן אַבְרָהָם (סק״ב) עַיֵּן שָׁם: **(ו)** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רס״א סָעִיף ב׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כג) וּבְאוֹר הֲלָכָה (ד״ה י״א שצריך):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ג סי׳ של ס״ח) לענין מילה כתב, שב ואל תעשה עדיף, ואף שאין איסור בטילטולו יש איסור במילתו בשבת שלא לצורך כמו שיש איסור בחתיכת הטבור. **ב]** והוסיף בשו״ע הרב (ס״ה) שאפילו לא הוציא אלא רוב ראשו בין השמשות, אע״פ שיצא כולו בשבת ה״ז כנולד בין השמשות. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ה) כתב: והתחלת ביה״ש הוא אחר הילוך ג׳ מילין ורביע לאחר התחלת השקיעה והוא לערך רבי׳ שעה קודם צאת הכוכבים, ואף שיש אומרים שמתחילת השקיעה הוא לילה, מ״מ הרי במדינות אלו אין אנו חוששין כלל לדבריהם שלפעמים אין מקבלין שבת ועושין כל המלאכות עד רבי׳ שעה קודם צאת הכוכבים א״כ אין לנו לדחות המילה בשביל חשש זה. ובסידור כתב אחר סילוק וביאת האור מראשי האילנות בכמו ארבע דקות אזי שקיעה האמיתית.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah